

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نامبر: ۸۸۹۲۵۶۴۷ • تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸ • توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز • چاپ: مصیم • تلفن: ۴۴۵۳۳۲۷۵

www.sharghdaily.ir

دوشنبه ۹ خرداد ۱۴۰۱ • ۲۸ شوال ۱۴۴۳ • ۳۰ می ۲۰۲۲ • سال نوزدهم • شماره ۴۲۹۱ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۳:۰۲ • اذان مغرب ۲۰:۳۴

اذان صبح فردا ۴:۰۷ • طلوع آفتاب ۵:۵۰

شترت

دیالوگ روز

بانو- داریوش مهرجویی - ۱۳۷۰

مریم بانو (بینا فرهی)؛ تو تنها کسی بودی تو زندگیم که حس می‌کردم خیلی به من نزدیکی... از اینکه تونستم بهت تکیه بدم احساس غرور می‌کردم... ولی تو هم دوام نیاوردی... مثل همه... دیگه از این آدم‌ها خسته شدم... باید بتونم تنهایمو درست قبول کنم... باهاش اخت بشم... به شانس بگیرم...

آکادمی

دنیا چگونه کار می‌کند؟

بایگ زمانی

هفته گذشته در کنگره سالانه سازمان سکتة مغزی اروپا چند مقاله مهم ارائه شد که تأثیرات مهمی بر درمان سکتة مغزی در دنیا خواهد گذاشت. از آنجا که بسیاری از سیستم‌های ما متروپل‌هایی در حال فروپاشی اما بی‌صدا هستند، خواستم نحوه کار ساختاری که می‌شناسم و راه‌های درمان سکتة مغزی را کشف می‌کنم و به اجرا درمی‌آورد، توضیح و تلوپوچا به تفاوت‌هایمان اشاره کنم.

سازمان سکتة مغزی اروپا زیرمجموعه سازمان جهانی سکتة مغزی است و از انجمن‌های سکتة مغزی کشورهای مختلف اروپا تشکیل شده است. این انجمن‌ها عمدتاً انجمن‌های علمی هستند؛ به این معنا که اولویت‌های تحقیقاتی در سکتة مغزی را تعیین و خود تلاش می‌کنند این تحقیقات را که در درجه اول به درد مسائل درمانی آن کشور می‌خورند، سازمان‌دهی کنند. به‌علاوه راهنما (گایدلاین)‌های درمان در آن کشور، یعنی بهترین شیوه‌های درمان‌های مختلف را تعریف و تعیین کنند. این انجمن‌ها البته با تعریف گایدلاین‌های درمانی اساسی‌ترین قدم برای تعیین تعرفه را هم برمی‌دارند اما منافع پزشکان از سوی سندیکاهای ایشان حمایت می‌شود و نه انجمن‌های علمی. به‌علاوه نظام پزشکی این کشورها در تعیین حداقل و حداکثرهای تعرفه نیز دخالت مستقیم دارد. یکی از اهداف اقدامات نظام پزشکی و سندیکاهای هم این است که انجمن‌های علمی به کارهای پیش‌گفته بپردازند، نه به مسائل صنفی. سازمان سکتة مغزی اروپا هر سال یک کنگره برگزار می‌کنند. در جریان این کنگره آخرین مقالات در زمینه سکتة مغزی ارائه می‌شوند و دوره‌های با‌آموزی برای متخصصان مغز و اعصاب برگزار می‌شود. هزینه این کنگره به دقت محاسبه شده و به‌طور شفاف به‌صورت حق شرکت در کنگره پرداخت می‌شود. هزینه شرکت در این‌کنگره به شکل آنلاین ۵۰۰ یورو بود. این هزینه گاه توسط شرکت‌های دارویی برای شرکت‌کنندگان، به‌خصوص شرکت‌کنندگان خارجی پرداخت می‌شود. سطح علمی کنگره باید در حدی باشد که شرکت‌کنندگان این مبلغ را بپردازند. در بسیاری از کشورها این دولت‌ها هستند که برای پزشکان تحت سهمیه خاصی این مبالغ را می‌پردازند. در بسیاری از کشورها هم شرکت‌ها موظف‌اند مبلغ پرداختی برای شرکت‌کنندگان را به بیمارستان‌های آنها بپردازند، نه به خودشان. هدف آن است که شرکت‌ها فقط از نسخه‌نویسان‌شان حمایت نکنند، اما هیچ‌گاه این سیستم کاملاً رضایت‌بخش نیست.

یکی از مقالات ارائه‌شده مهم در کنگره‌ای که هفته گذشته برگزار شد، ارائه نتیجه نهایی مطالعه چندملیتی استفاده از تکنپلیز در سکتة مغزی حاد به‌جای تی‌پی‌ای (که اکنون درمان استاندارد محسوب می‌شود) بود. چندین کشور از اقصی نقاط جهان از آمریکای لاتین تا چین و هلند (که محققان اصلی آنجا هستند) و... (به استثنای کشور ما، غایب همیشگی مطالعات بین‌المللی) در این مطالعه که چندین سال طول کشیده بود، شرکت کرده بودند. این بیماریار سکتة مغزی حادی که مراجعه کرده بودند، بدون اینکه طیب یا بیمار باشند چه دارویی تزریق شده، در سه ساعت اول با تکنپلیز یا تی‌پی‌ای تزریق شد. ۹۰ روز بعد پزشکی‌انی که نمی‌دانستند کدام بیمار کدام دارو را دریافت کرده، بیماریار،ن را معاینه و با یک فرم ثابت نمره دادند. سپس محققان باکت‌ها را باز کردند و تأثیر داروها را مورد بررسی قرار دادند. نتیجه درخشان بود؛ داروی تکنپلیز حداقل به اندازه اکتیلیز بود. آمارها بهتربودن را نشان می‌داد ولی با احتیاط فقط در مورد کمترین‌دانش با اطمینان اظهارنظر شد. کمتر از پنج درصد بیماریار ۹۰ روز بعد در دسترس نبودند (آماری که برای کشور ما امکان‌پذیر نیست)؛ بنابراین آمار عوارض با دقت مورد ارزیابی قرار گرفت که در بین دو گروه متفاوت نبود. تفاوت تکنپلیز با تی‌پی‌ای تنها در این است که می‌توان آن را با سرعت تزریق کرد اما تی‌پی‌ای را باید در عرض یک ساعت تزریق کرد. سواى این مسئله هر دو اینها داروهایی هستند که لخته داخل رگ را تا سه ساعت پس از استسقرار آن حل می‌کنند. زمان کوتاه‌تر تزریق فرصت بیشتری برای بهبود مغز ایجاد می‌کند و به‌علاوه برای کادر درمان بسیار راحت‌تر است، همین! اکتشاف کوچکی به نظر می‌رسد اما از کنار هم قرارگرفتن یا روی هم سوار شدن همین ذرات بسیار کوچک و بسیار واقعی است که دانش شکل می‌گیرد و قوام می‌یابد؛ ساختارهایی محکم و استوار که ذاتاً جهانی و بین‌المللی هستند و نه‌تنها باعث بهبودی بیماران می‌شوند بلکه برچ‌ها را هم قوام می‌بخشند و به یکسان و به گذشته‌دستی، البته با تساهل هم در اختیار باورمندان و ناباوران به دانش قرار می‌گیرند. از هرچه بگذریم باور به راهکار دانش مهم‌ترین نکته است. کسی که به دانش باور عمیق داشته باشد، نمی‌تواند آن‌قدر احمق یا بدخواه باشد که جان دها نفر انسان بی‌گناه و زندگی خود را در معرض خطر قرار دهد. تازه معلوم نیست در کار پزشکی که نتایج به‌زودی معلوم نمی‌شوند، ناباوری به دانش و رعایت‌نکردن تک‌تک جزئیاتی که برشمردم، چه نتایجی به بار آورده و می‌آورد؛ البته بی‌صدا و بدون گردوخاک!

عضو هیئت‌مدیره سازمان جهانی سکتة مغزی

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نامبر: ۸۸۹۲۵۶۴۷ • تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸ • توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز • چاپ: مصیم • تلفن: ۴۴۵۳۳۲۷۵

www.sharghdaily.ir

دوشنبه ۹ خرداد ۱۴۰۱ • ۲۸ شوال ۱۴۴۳ • ۳۰ می ۲۰۲۲ • سال نوزدهم • شماره ۴۲۹۱ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۳:۰۲ • اذان مغرب ۲۰:۳۴

اذان صبح فردا ۴:۰۷ • طلوع آفتاب ۵:۵۰

● ملیکا، دختر مینوشهری که در حادثه متروپل آبادان جان باخت. همکلاسی‌هایش امروز با قاب عکس خاطراتش را مرور کردند. عکس: حسین عبدالله اصل، نستیم

همدردی سینماگران ایرانی با داغ‌دیدگان متروپل

زهرامیرابراهیمی برنده نخل طلای بازیگرزن شد

دریافت اولین جایزه بازیگری زن در جشنواره کن امسال، افتخاری بود که «زهرامیرابراهیمی» به مجموعه جوایز جهانی ایران اضافه کرد. زهرامیرابراهیمی در فیلم «عنکبوت مقدس» نقش روزنامه‌نگاری را بازی می‌کند که وارد دنیای قاتل ۱۶ زن در مشهد می‌شود. بازی او توانست تحسین هیئت داوران را به دنبال داشته باشد و لحظات شادی را برای مردم ایران به همراه بیاورد. این جایزه با استقبال فراوان مردم ایران روبه‌رو شد که این روزها دل‌نگران و غم‌دیده، فاجعه «متروپل» آبادان را بیگری می‌کنند. او به درستی در سخنانش پس از دریافت جایزه، به همدردی با این غم پرداخت و گفت: «دل من با آبادانه، دل من با گوشه و کنار خاک ایرانه، من اینجام اما دلم با زنان و مردان ایرانه». او سپس به انگلیسی و فرانسوی درباره سفر طولانی‌ای که تا دریافت این جایزه طی کرده بود، گفت: «این قصه یک سفر است. این قصه تحقیر بود اما سینما هم بود. تنهایی بود ولی سینما هم بود. تاریکی بود ولی سینما هم بود و حالا من روبه‌روی همه شما ایستاده‌ام و امشب خوشحالی و رنگ و لعاب است و باز این سینماست، این واقعا سینماست. من هیچ‌وقت نمی‌توانم به اندازه کافی از این ترکیب نور و رنگ و سایه تشکر کنم. بر پده‌ای که دنیا را بزرگ‌تر می‌کند. این سینما به معنای واقعی کلمه جان من را نجات داد و می‌دانم این سینما جان خیلی‌ها را نجات داده». او در نشست بعد از دریافت جایزه نیز گفت: «شاید حضور من در اینجا پیامی برای زنان ایران باشد» و تأکید کرد: «حالا من اینجا هستم با این جایزه و این نشانه قدرت است، نه فقط قدرت زنان، قدرت بشر، من تنها به خودم اطمین نداشتم، من خیلی خیلی کار کردم». او که به دلایلی مجبور شد وطن را ترک کند، این بار نیز با جسمانی اشک‌بار گفت: «من ایران را دوست دارم. من عاشق مردم ایران هستم، حتی کسانی که زندگی مرا نابود کردند. ایران سرزمین دوست‌داشتنی و اول من است». سینماگران ایران امسال حضور پررنگی در جشنواره کن داشتند؛ اصغر فرهادی جزء هیئت داوران بود، گلشیفته فراهانی در فیلمی فرانسوی بازی کرده بود، علی عباسی کارگردانی ایرانی – سوئدی که پیش‌تر برنده جایزه نوعی نگاه کن شده بود، ترانه علیدوستی و بیمان معادی و... در فیلم برادران لیلا ساخته سعید روستایی بازی داشتند. در چند روز گذشته انتقادات زیادی به سینماگران ایرانی حاضر در این مراسم به دلیل بی‌تفاوتی نسبت به آنچه در ایران می‌گذرد، شده بود.

هرچند رئیس سازمان سینمایی در دیدار با برگزارکنندگان چتر سینمای ایران در جشنواره کن، سیاست‌های جدید را اعلام کرد و از مدیرعامل خانه سینما درخواست کرد: «پیرامون حواشی حضور سینماگران ایرانی در جشنواره کن در شورای صیانت خانه سینما بررسی‌های لازم صورت گیرد و نتیجه به شورای اخلاق حرفه‌ای سینما ارائه شود» این مقام مسئول گفت: «آیا شایسته نبود و نیست سینماگران ایرانی حاضر در جشنواره‌ها از جمله همین جشنواره کن که خانواده‌ها، بستگان، دوستان، همشهریان و هم‌وطنان‌شان در این مسیر مورد ظم واقع شده‌اند، صدا مظلومیت مردم و راهی‌های آن‌ها را جفا و جنایت آمریکایی‌ها و اروپایی‌ها علیه کشور بزرگ ایران باشند؟ آیا شایسته نیست به هشت سال جنگ تحمیلی، به بمب‌های شیمیایی که بر سر شهرهایمان با کمک همین کشورهای اروپایی ریخته شد و به جوانانی که

سایبرخوانی

قطعات استاندارد هر حکمرانی خوب

سیامک قاجارقیونلوی

از امروز به مناسبت آغاز کلیدخوردن طرح‌های متنوع صیانت برای حمایت از کاربران در فضای مجازی، مطالبی دنباله‌دار در تبیین و توصیف فضای سایبر به رشته تحریر در خواهم آورد تا مشخص شود ارکان فضای سایبر و قطعات استاندارد هر حکمرانی خوب کدام‌ها هستند و طرح‌های صیانت یا حمایت با نظارت که شایسته این عناوین باشد، باید برکدام قواره‌های استاندارد دوخته شوند. این سلسله‌نوشته‌ها به‌ویژه برای مسئولان و نمایندگان مجلس که در هیئت تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری نقش کلیدی دارند، بینشی ملموس برای درک الزامات قانون‌نویسی این فضا به دستشان خواهد داد؛ مشروط بر اینکه به «علم» و مدیریت علمی باور داشته و به اندازه کسر ناچیزی همچون رئیس پیشین محیط زیست کشور به توسعه و پیشرفت کشور معتقد باشند. آقای کلانتری در مصاحبه شماره ۳۱ اردیبهشت با روزنامه «شرق» در پاسخ خبرنگار که پرسید: «ظاهرای مالک پتروشیمی میانکاله دو شماره ملی ثبت شده...» پاسخ دادند: «این موضوع را وزارت نفت باید بررسی می‌کرد... هویت این آقا به ما چه ارتباطی داشت؟! اصلاً فرض بگیرد که صدام حسین می‌خواست نباید در ایران سرمایه‌گذاری کند و کار تولیدی راه بیندازد... ما او را به‌عنوان تولیدکننده می‌شناختیم و مسائل فنی را بررسی می‌کنیم». که اجمالاً باید چنین تعبیر کرد

در دوران دفاع مقدس پیریر شده‌اند و نیز به جنایت‌های اقتصادی که سال‌های بعد از جنگ تا به امروز به این ملت روا داشته‌اند، اعتراض کنید؟». به نظر می‌آید این سخنان بازگشتی است به اواخر دهه ۶۰ و درخواست‌هایی است که از سینماگران در آن دوران می‌شده است.

نخل طلا برای مثلث غم

نخل طلای هفتادوپنجمین دوره جشنواره کن به «مثلث غم» ساخته روبن اوستلوند رسید تا کارگردانش صاحب دومین نخل طلا شود. جایزه بزرگ این جشنواره به «زدیک» ساخته لوکاس دونت از بلژیک و «ستارگان در ظهر» ساخته کلر دنی از فرانسه اهدا شد. پارک چان ووک برای «تصمیم به ترک‌کردن» جایزه بهترین کارگردانی را دریافت کرد. جایزه ویژه هفتادوپنجمین دوره جشنواره کن نیز به ژان‌پییر و لوک داردن برای فیلم «توری و لوکیتا» اهدا شد. سانگ کانگ-هو برای «دلال» بهترین بازیگر مرد این جشنواره معرفی شد و زهرا امیرابراهیمی برای فیلم «عنکبوت مقدس» جایزه بهترین بازیگر زن را دریافت کرد. جایزه هیئت داوران هم به صورت مشترک به «هشت کوه» ساخته فلیکس فن گرونینگن و شارلوت وندرمرش و فیلم «ای او» ساخته یژی اسکولیمووسکی اهدا شد. طارق صالح برای فیلم «پسری از بهشت» جایزه بهترین فیلم‌نامه را دریافت کرد. جایزه دوربین طلایی به «اسب جنگ» ساخته جینا گامل و رایلی کورسید و «طرح ۷۵» ساخته هایاکاوا چی هم در این بخش تقدیر شد. «مزمه‌های آب» ساخته جیانینگ چن برنده نخل طلای فیلم کوتاه شد و «توری» ساخته آییناش بیکرام شاه، در این بخش تقدیر شد. جایزه مستند چشم طلایی هم به «همه که نفس می‌کشند» ساخته شاونگان سین اهدا شد.

تمرین گفت‌وگو در باره سینما

اصغر فرهادی، فیلم‌ساز صاحب‌نام کشورمان که امسال در جمع هیئت داوران این جشنواره حضور داشت، بعد از برگزاری اختتامیه در صحبت‌هایش ضمن ابراز همدردی با مردم داغ‌دیده آبادان گفت: «با داوران دیگر که کار می‌کردم، برای من یک تمرین گفت‌وگو درباره سینما بود. پیش از این داورى را تجربه کرده بودم، ولی این بار هر فیلم را از هشت زاویه مختلف می‌شنیدیم که آدم‌ها در مورد آن صحبت می‌کردند و این برایم تجربه بسیار لذت‌بخشی بود. فیلم‌هایی که دیدم بسیار متنوع بود و دوره برابری برای من بود.»

جایزه فیبرشی برای برادران لیلا

ساعتی پیش از برگزاری مراسم اختتامیه، فدراسیون بین‌المللی منتقدان فیلم (فیبرشی) جایزه اصلی خود را به فیلم «برادران لیلا» اهدا کرد. روستایی، کارگردان این فیلم سینمایی نیز این جایزه را به مردم داغ‌دیده آبادان تقدیم کرد و گفت: «از طرف خودم و همه اعضای فیلم این جایزه بسیار مهم را تقدیم می‌کنم به مردم دادگار کشور عزیز در شهر آبادان». همچنین او با فیلم «برادران لیلا» توانست جایزه حاشیه‌ای prix de la citoyenneté را برنده شود که معادل انگلیسی آن جایزه شهروندی است و سال گذشته این جایزه به اصغر فرهادی و فیلم «قهرمان» تعلق گرفته بود.

این ایده است: «چینی‌ها در این حوزه ابتکار منحصربه‌فرد و خاصی را طراحی کرده‌اند که ما نیز می‌توانیم از تجربه آنها در این بخش استفاده کنیم» که البته با «منحصربه‌فرد بودن» ابتکار چینی‌ها، صد درصد موافقیم اما در اینکه «ما نیز می‌توانیم از تجربه آنها در این بخش استفاده کنیم» به همان نسبت باید مخالف بود! حُسن اتفاق، نویسنده سال‌هاست که در این زمینه، یعنی ابتکار چینی‌ها در طراحی شبکه اینترنت ملی چین، دیوار بزرگ آتش و ساژوکارهای موفقیت‌دان تحقیق و پژوهش کرده و راز این کشور را در اینکه چگونه توانستند به‌طور مستمر نفر نخست جهان در سانسور و دشمنی با اینترنت باشند (2020- Freedom House Report)، هم‌زمان دومین اقتصاد دیجیتال جهان بعد از ایالات متحده و جز، ۳۰ کشور نخست دولت الکترونیکی، بسیار شنیدنی و آموختنی است و نویسنده راز موفقیت آنان و درس‌هایی را که نمایندگان مجلس ایران می‌توانند از این کشور بیاموزند ولی تحقیقاً -جز کاریکاتوری/پروتوتایپ از آن- نخواهند توانست در تقلید پیاده کنند، با دقت بسیار زیاد شرح خواهد داد. همچنین نماینده دیگری مدعی شد «قانون حمایت از کاربران در فضای مجازی در بیش از ۴۰ کشور وجود دارد» که این ادعا را نیز بررسی علمی خواهیم کرد و بر اساس آمار، معیارها و استانداردهای جهانی رده‌بندی دسترسی به اینترنت و میزان آزادی کشورها که در سه دسته آزاد، میانه و بسته تقسیم شده‌اند، ترکیه را به‌عنوان کشور «میانه متمایل به بسته» ارزیابی خواهیم کرد تا مشخص شود جنس حمایت از کاربران فضای مجازی آن ۴۰ کشور فرضی و مشخصاً ترکیه چرا و به چه دلیل با جنس حمایت در ایران از زمین تا آسمان متفاوت و مغایر است!

● **وکیل دادگستری و پژوهشگر در حقوق توسعه**
طرح‌های مختلفی که اخیراً تحت عنوان طرح صیانت از حقوق کاربران و خدمات پایه کاربردی، طرح الزام به انتشار داده و اطلاعات و اخیراً «طرح نظام تنظیم مقررات فضای مجازی» و... مطرح شده، جملگی در یک موضوع، هدفی مشترک دارند. همه این طرح‌ها نه برای قانونمندکردن فضای سایبر که برای اختراع یک فضای سایبر منحصربه‌فرد در ایران «فکر» شده‌اند. هدف این است تا با تصاحب کل فضای IT و ICT، مسائل و مشکلات فضای «مجازی» حل‌وفصل شود. اما به‌دانشت‌های هفتگی را که نتیجه و چکیده بیش از ۳۰ سال تحقیق و پژوهش در زمینه حقوق توسعه و حکمرانی فضای سایبر است، پیشنهاد می‌کنیم.
♦♦♦

طرح‌های مختلفی که اخیراً تحت عنوان طرح صیانت از حقوق کاربران و خدمات پایه کاربردی، طرح الزام به انتشار داده و اطلاعات و اخیراً «طرح نظام تنظیم مقررات فضای مجازی» و... مطرح شده، جملگی در یک موضوع، هدفی مشترک دارند. همه این طرح‌ها نه برای قانونمندکردن فضای سایبر که برای اختراع یک فضای سایبر منحصربه‌فرد در ایران «فکر» شده‌اند. هدف این است تا با تصاحب کل فضای IT و ICT، مسائل و مشکلات فضای «مجازی» حل‌وفصل شود. اما به‌دانشت‌های هفتگی را که نتیجه و چکیده بیش از ۳۰ سال تحقیق و پژوهش در زمینه حقوق توسعه و حکمرانی فضای سایبر است، پیشنهاد می‌کنیم.

هنرخوانی

در خلأ قانون حق مؤلف

مازنارمعاونی

در چند روز اخیر که اخبار مربوط به جشنواره کن و به‌ویژه حضور فیلم «برادران لیلا» ساخته جدید سعید روستایی در صدر اخبار سینمایی است، حواشی برخاسته از اعتراضات تیم سازنده فیلم «عنکبوت» به کارگردانی «ابراهیم ایزاد» به فیلمی با عنوان مشابه «عنکبوت مقدس» ساخته «علی عباسی» که خارج از جریان سینمای ایران در این جشنواره شرکت کرده نیز پررنگ است؛ آن‌چنان که محافل سینمایی ایران را تحت تأثیر قرار داده. می‌توان در این یادداشت کوتاه به این مقوله در جز، و به کلیت موضوع «کپی‌رایت/حق مؤلف» در کشورمان نگاهى انداخت و از چند زاویه آن را بررسی کرد. اگر مبنای این بررسی را تأمل بر موضوع از کل به جزء، در نظر بگیریم، باید از وجه مهم «حق مؤلف» به قضیه ورود کنیم. واقعیت تلخ این است که پس از گذشت دهه‌ها از تصویب و اجرای قانون «کپی‌رایت» و با وجود توصیه بسیاری از صاحب‌نظران، به‌ویژه فعالان عرصه نمایش که به اقتضای مناسبات این حرفه نیاز بیشتری به تصویب و برخورداری از چتر حمایتی چنین قانونی دارند، هنوز ایران به کنوانسیون جهانی کپی‌رایت نپیوسته و این یعنی بیگیری «حق مؤلف» برای هنرمندان ایرانی در صورت نقض حقوق‌شان، همچنان یک روند دشوار و پیچیده است. البته در عرصه داخلی مراجعی نظیر هیئت‌های حل اختلاف صنفی یا دادرسای فرهنگ و رسانه وجود دارند و پرونده‌های متعددی را هم بررسی و اعلام رای کرده‌اند، اما در سطح فراتر از داخل کشور هنوز اهرم مؤثر و قدرتمندی در اختیار نیست و این مشکل ریشه‌دار به قوت خود باقی است. با این مقدمه، بد نیست کمی در چالش بروزکرده بین دو فیلم «عنکبوت» و «عنکبوت مقدس» دقیق‌تر شد و پرسش‌هایی را به امید پاسخ‌گویی طرفین و البته روشن‌شدن موضوع طرح کرد. نخست اینکه همه می‌دانیم هر فیلم‌سازی مجاز است از هر سوزنه‌ای از جمله همین بحران‌های اخلاقی-اجتماعی جامعه بی‌امووشی این فیلم بسازد، ولو اینکه هم‌زمان فیلم‌ساز یا فیلم‌سازان دیگری هم ساخت همان سوزه را در دست گرفته باشند، به عبارت دیگر، ورود حتی زودتر یک کارگردان به یک سوزنه عمومی که مابازای عینی و اجتماعی داشته، حق ویژه‌ای برای او نیست و دیگری که هم‌زمان یا با فاصله به همان سوزنه ورود کرده باشند، ایجاد نمی‌کند، موضوعی که بعید است خود ابراهیم ایزاد هم در پذیرش آن تردیدی داشته باشد. اما در متن اعتراضی این کارگردان نکته‌ای هم دال بر این موضوع وجود دارد که تاریخ ثبت فیلم‌نامه فیلم «عنکبوت» از حدود پنج ماه پیش از ثبت فیلم‌نامه «عنکبوت مقدس» نشان می‌دهد. البته در حال حاضر که هنوز دسترسی به نسخه کامل فیلم «عنکبوت مقدس» وجود ندارد، تشخیص اینکه علی عباسی در ساخت فیلمش تا چه اندازه از ساخته ایرج‌زاد تأثیر گرفته، وجود ندارد و امکان اظهارنظر درباره کپی‌برداری احتمالی از فیلم «عنکبوت» فعلاً میسر نیست، ولی اگر ادعاهای ایرج‌زاد صحت داشته باشد یا حتی قرین به واقعیت باشد، گذشته از موضوع بیگیری‌های «حق رایت» که هنوز در ایران امکان‌پذیر نیست، از منظر چوه اخلاقی صنفی برای کارگردان «عنکبوت مقدس» که تازه در ابتدای راه فیلم‌سازی است، تبعات خوبی رخ نخواهد داد و حتی می‌توان درباره صلاحیت کارگردان «عنکبوت مقدس» برای ادامه فعالیت فیلم‌سازی احتمالی‌اش در ایران تأمل کرد. اما با نگاه فارغ از حساسیت به چالش بروزکرده میان این دو فیلم، بد نیست دست‌اندرکاران صنفی لاقابل در محافل داخلی خودشان این ابهامات را بررسی کنند که آیا واقعا پس از ثبت یک فیلم‌نامه که قاعدتاً باید ثبت‌کننده‌اش آسودگی خیال از منظر حق مؤلف ایجاد کند، امکان رخنه ایده (و نه اصل فیلم‌نامه) به بیرون و عدم رعایت امانت‌داری وجود دارد یا خیر؟ آیا ادعای ایرج‌زاد مبنی بر تماشای غیرقانونی فیلم توسط عباسی و اطرافیان‌ش که به کپی‌برداری یا لاقابل تأثیرپذیری‌های کپی‌گونه منجر شده است، صحت دارد و اگر دارد چگونه باید برای رفع آن چنین رخنه‌هایی اقدام کرد و اگر ندارد هم از سازنده «عنکبوت» که چنین ادعایی را مطرح کرده، توضیح خواسته‌شود و در نهایت اینکه آیا وقت آن نرسیده که با بیشترین پیگیری ممکن، موضوع پیوستن ایران به قانون جهانی «کپی‌رایت» دنبال شود تا امکان بیگیری منصفانه موارد مشابه که یک طرف ماجرا خارج از جریان سینمای ایران است، فراهم شود؟

